

МІСТ
Музейний центр
в Києві

СПІРАЛЬ ЧАСУ

ЮВІЛЕЙНА ВИСТАВКА ХУДОЖНИКА-ЮВЕЛІРА
ВІТАЛІЯ ФЕДОРОВИЧА ХОМЕНКА

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
МУЗЕЙ ІСТОРИЧНИХ КОШТОВНОСТЕЙ УКРАЇНИ

СПІРАЛЬ ЧАСУ

ЮВІЛЕЙНА ВИСТАВКА ХУДОЖНИКА-ЮВЕЛІРА
ВІТАЛІЯ ФЕДОРОВИЧА ХОМЕНКА

TIME SPIRAL

2021

УДК 739.2.071.1 Хоменко (477)(083.1)

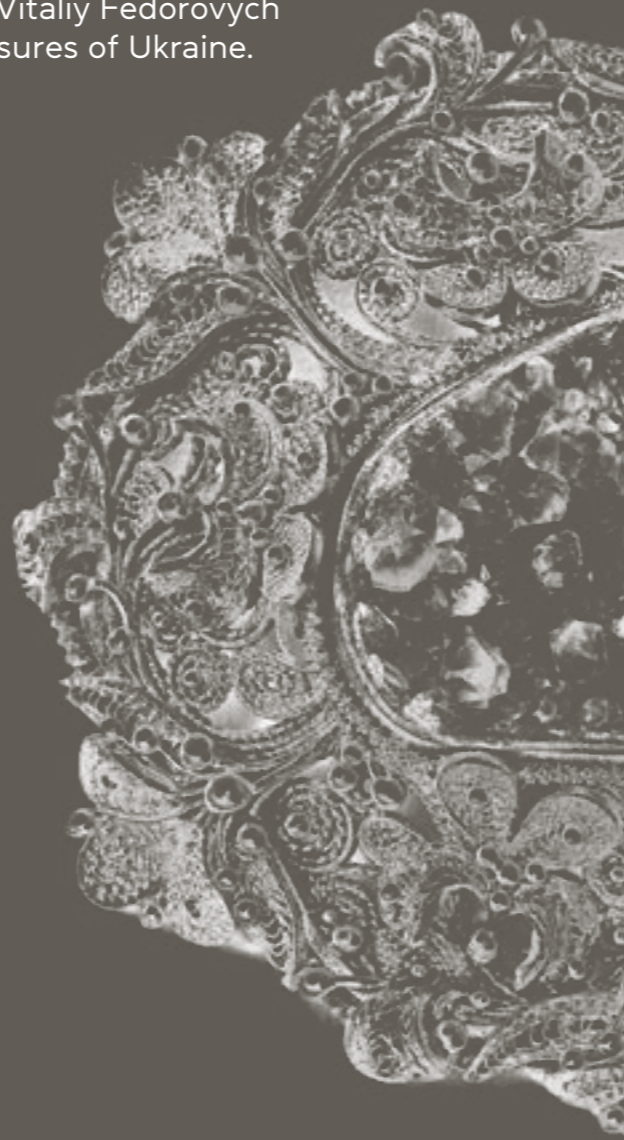
УЗ13 **Спіраль часу.** Ювілейна виставка художника-ювеліра Віталія Федоровича Хоменка. Альбом/ упоряд. І. Удовиченко. – К.: НМІУ, Майдан 2021. – 56 с.

English **Time Spiral.** The exhibition of artist-jeweller Vitaliy Fedorovych Khomenko in the Museum of Historical Treasures of Ukraine.

В організації виставки «Спіраль часу» брали участь співробітники Музею історичних коштовностей України, Національного музею історії України: Гоар Айрапетян, Юрій Білан, Анастасія Доманова, Ольга Дударева, Юрій Єжель, Дмитро Клочко, Любов Клочко, Віталій Проволовський, Сергій Проволовський, Тетяна Савченко, Сергій Синьокий, Валентина Янчук.

Куратор – старший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Історія ювелірного мистецтва в Україні» МІКУ Ірина Удовиченко.

ISBN 978-966-372-822-3

20 жовтня 2020 року в Національній скарбниці, а саме так називають Музей історичних коштовностей України, відкрилася виставка художника-ювеліра Віталія Федоровича Хоменка «Спіраль часу». Шістдесят ювелірних творів, виконаних у різних техніках – лиття, скані, зерні, монтування, карбування, гарячої емалі, - ці коштовні ланки життєвого

шляху художника, стали експонатами музею, а також елементами «Спіралі часу». На зразок спіралі ДНК, яка зберігає і передає наступним поколінням програму розвитку, творчість талановитої людини обертає простір, щоб в часі залишилося найцінніше, щоб це найцінніше зрозуміли та засвоїли нащадки.

ЗОЯ ЧЕГУСОВА

заслужений діяч мистецтв України, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, науковий співробітник відділу образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва ІМФЕ ім.М.Т.Рильського НАН України, президент Української секції Міжнародної асоціації арт-критиків АІСА

Київського ювеліра Віталія Хоменка по праву можна вважати ключовою фігурою в розвитку мистецтва художнього металу України останньої чверті ХХ – початку ХХІ ст., загальноновизнаним лідером вітчизняних професіоналів ювелірного і емальєрного мистецтва.

В 1970-х–1990-х роках його роботи представляли Україну на найпрестижніших міжнародних симпозіумах і виставках цих видів декоративного мистецтва. Він один з небагатьох українських художників-прикладників, що були учасниками практично всіх творчих груп ювелірів і емальєрів, яких до 1991 року регулярно збирала Спілка художників СРСР, як правило, в будинках творчості в Паланзі (Литва) і в Дзинтарі (Латвія). Саме «попадання» в ці елітні групи автоматично підтверджувало високий професійний рівень запрошеного представника тієї чи іншої національної школи. А твори, що народжувались у чудовій творчій атмосфері здо-

рового змагання, невдовзі опинялись на крупніших європейських форумах художнього металу.

Завдяки подвижницьким зусиллям багаторічного голови секції декоративно-прикладного мистецтва КОНСХУ Віталія Хоменка в 1990-і роки на вулиці Костьольній народилась «Колт.А» – єдина в Києві галерея сучасного мистецтва, що спеціалізувалась на виставках художнього металу. В цій галереї можна було побачити і майстерні добротні авангардні емалі-панно Віталія Хоменка. Умовність їх образно-пластичного рішення породжувала безліч природних, космічних і езотеричних асоціацій – автор давав повну свободу глядацькій уяві. Хтось бачив в них мерехтіння зіркових розкошів бездонного неба, якого торкнувся рожевий світанок. Хтось насолоджувався їх неземним спокоєм, вперше почувши тишу вічності. А хтось захоплювався розгадуванням таємничих, здавалось, магічних зображень і знаків.

Вишуканістю форм і технічною бездоганністю вражають і тепер зразки його ювелірної пластики. Срібло – улюблений метал Віталія Хоменка. Створені його талантом жіночі прикраси захоплюють кожного, хто бачить їх, віртуозним володінням традиційними

ювелірними технологіями – литвом, черню, гравіруванням, карбуванням, філігранню.

Він прихильник класичних правил ювелірного мистецтва: кожний ювелір, вважає Віталій Хоменко, зобов'язаний володіти всіма технічними прийомами і навичками, не звертаючись по допомогу до майстрів-виконавців. Конче потрібне, на його думку, звернення до глибинного культурного спадку свого народу, що дозволяє сучасному професійному художнику проникнути в затаєні пластичні можливості художнього металу. І сам Майстер ніби пропустив крізь себе все краще з досягнень світового досвіду майстрів-ювелірів – творців шедеврів Візантії і Київської Русі, емальєрів Лімोजа, художників епохи модерна. В той же час Віталію Хоменку вдалося виробити особистий яскравий авторський стиль, знайти власні, нерідко унікальні засоби самовираження, органічно об'єднавши в цьому виді мистецтва традиції і новаторство.

ЛЮБОВ КЛОЧКО

кандидат історичних наук, завідувач науково-дослідного відділу «Історія ювелірного мистецтва в Україні» Музею історичних коштовностей України, фахівець з історії ювелірного мистецтва доби раннього заліза

Віталій Хоменко з'явився у житті нашого музею наприкінці 70-х років, коли про «Золоту кладову» – Музей історичних коштовностей стало відомо широкому загалу і в Радянському Союзі, і за кордоном. Вже тоді ми позиціонували себе як унікальний центр з вивчення історії ювелірного мистецтва. Хоча голосно про це співробітники не заявляли, але така думка виникала у наших гостей, відвідувачів музею.

Тематико – хронологічне розміщення експонатів у вітринах дозволяє послідовно розкрити сторінки творчості ювелірів давнини, середньовіччя, нового часу... Проїшовши по залах, у останньому – 9-му відвідувачі ставили питання: а сучасні ювеліри зараз щось створюють? Звичайно, в Україні працювали талановиті митці, але вони не могли розкрити увесь свій потенціал через заборону працювати з коштовними металами. Пересічний глядач не знав, що в Радянському Союзі у золоті та сріблі твори виконували тільки ті художники, які працювали на ювелірних заводах.

І ось стався певний «прорив»: дозвіл на використання дорогоцінних металів одержав Віталій Хоменко. Він на той час (1979 р.) вже мав певні регалії – член спілки художників, лауреат кількох престижних виставок. Але Віталій Хоменко розумів,

що потрібна велика програма розвитку українського ювелірного мистецтва (хоча, звичайно, на визначення «українське мистецтво» акцент не робили). Навколо митця зібрались однодумці – художники, які також прагнули не просто показати майстерність, володіння різними ювелірними прийомами, працюючи з коштовними металами, а завдяки можливості створювати витончені візерунки, виразні пластичні образи, донести до глядачів красу нашої землі, глибокий зміст традицій, своєрідність естетики, нові тенденції у ювелірному мистецтві.

Ідею про створення колекції «Сучасне ювелірне мистецтво» виношували музейні працівники: Л.І.Лаукарт (завідувач музею) та зав. експозиційним відділом Ж.Г.Арустамян. Втїлити у життя задумане було не просто через різні перепони, в основному, бюрократичні, Віталій Федорович Хоменко казав, що оформлення дозволів на роботу з коштовними металами далось йому важко: на це витрачено багато часу, але головне сил, так потрібних творчості художника.

Усі зацікавлені у створенні ювелірної групи, яка б працювала над колекцією для «Скарбниці України», тобто, насамперед, Віталій Хоменко та музейники, у різних інстанціях відчували недовіру, упередженість. Як це було образливо для художника! Але «стіну» вдалося пробити. Можливо, цьому сприяла «Постанова» про святкування визначної дати: 1500 річний ювілей Киє-

ва. Ставлення у різних колах до такого «Дня народження» міста було неоднозначним, але зрештою всі визнали, що у рамках святкування було немало зроблено для Києва.

І от в січні 1982 року в одному із залів Музею історичних коштовностей було відкрито виставку творчості українських ювелірів. Крім творів Віталія Федоровича Хоменка, витвори представили Леонід Косигін, Сергій Єров, Олександр Михайлянц, Олександр і Тамара Письменні, Алла Погорецька – тобто, ті художники, що були учасниками так званого «симпозіуму по сріблу», який відбувався у майстерні Віталія Хоменка впродовж 1981 року.

Виставка у Музеї історичних коштовностей мала широкий розголос. А експонати стали основою колекції «Ювелірне мистецтво України другої половини ХХ – початку ХХІ століття»

Читаючи біографію В.Хоменка, бачимо, яка це багатогранна людина: талановитий художник з незрівняним відчуттям гармонії, майстер, що володіє усіма технічними прийомами ювелірного мистецтва, дослідник, який відновлює секрети давнього емальєрства, а крім того, прекрасний організатор, адже ініціював і проводив численні творчі симпозіуми, фестивалі тощо. А ще: завдяки йому створено колекцію творів ювелірів, які відіграли важливу роль у розвитку українського мистецтва.

ЛІЛІЯ ПАСІЧНИК

кандидат мистецтвознавства, вчений секретар Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, автор монографії «Ювелірне мистецтво України ХХ – ХХІ століття»

Є люди, які можуть присвятити мистецтву життя, а є люди, для яких мистецтво – це і є все їхнє життя. До останньої когорти відноситься Віталій Хоменко – провідний український ювелір та емальєр, член НСХУ, ініціатор та організатор пленерів, виставок, творчих груп і мистецьких симпозіумів, художник, значний внесок якого у розвиток сучасного мистецтва України, як творчий, так і організаційний, важко переоцінити.

Творча манера митця сформувалася під впливом глибокого розуміння історії розвитку художньої стильової парадигми України в царині ювелірного й емальєрного мистецтв та тонкого художнього світовідчуття. Виразний і різноплановий за застосуванням художніх засобів доробок Віталія Хоменка позначений складними формотворчими пошуками автора, прагненням віднайти так звані чисті форми, що часто реалізується в технологічно складних та цікавих творах, які впевнено можна назвати його власними авторськими знахідками.

Діяльність митця спрямована на оновлення художньої мови, якій притаманні яскрава оригінальна образність та пластичність, у якій синкретично поєднано різностильові озна-

ки, а також свобода творчої фантазії, що характерно для світових модерних пошуків. Творчість художника – це осмислення наріжних філософських проблем, природи, історії та самого життя, зокрема викликів сучасності.

Особливої уваги також заслуговує ініціативна та організаційна робота художника, який, глибоко переймаючись долею українського мистецтва, ініціює та сприяє проведенню різних культурно-мистецьких та виставкових заходів, виданню каталогів. Так, за ініціативи Віталія Хоменка та підтримки колег-однодумців у 1978 році в Будинку художника (м. Київ) було проведено Всеукраїнський симпозіум з ювелірного мистецтва, у якому взяли участь іноземні учасники з країн Прибалтики, Грузії, Вірменії, РФ.

Віталій Хоменко – єдиний художник в Україні, хто, виконавши низку різних вимог щодо організації праці в творчій групі, попри пануючу за радянського часу заборону працювати з коштовними металами, домогся офіційного дозволу працювати зі сріблом, створивши творчу майстерню, у роботі якої взяли участь 26 художників різних видів мистецтва.

Ініційовані та організовані під кураторством Віталія Федоровича колективні ювелірні та емальєрні виставки презентували сучасний стан розвитку авторського ювелірного та емальєрного

*Віталій Хоменко і Лілія Пасічник.
Фото з архіву Л.Пасічник*

мистецтв в Україні та популяризували ці царини в культурно-мистецькому просторі. Усі організовані ним спільні творчі імпрези запалювали дух творчого обміну думками, ідеями, здорового змагання для розвитку авторського мистецтва та передачі досвіду молодим митцям.

Тому особливою, знаковою є представлена в даному альбомі персональна виставка Віталія Хоменка, ініційована та проведена Музеєм історичних коштовностей України, адже той щедрий ужинок мистецького таланту, яким нагородила доля цього художника, безсумнівно, вартує бути гідно пошанованим та оціненим широкою громадськістю. Сердечно вітаю з чудовою персоналією, бажаю здоров'я, сил та наснаги творити і надихати оточуючих. Адже, як влучно пише Ліна Костенко, справжні майстри – «як Атланти, держать небо на плечах. Тому і є висота».

Ірина Удовиченко

куратор виставки,
старший науковий співробітник
науково-дослідного відділу «Історія ювелірного
мистецтва в Україні» МІКУ
член Співки журналістів України, автор
науково-методичного посібника
«Музейна педагогіка: теорія і практика»

В 1984 році на питання журналіста про те, що таке ювелірний твір, Віталій Федорович Хоменко відповів, що це «синтез емоцій і понять», спосіб самовираження художника: «Ювелірне мистецтво має говорити про почуття наших сучасників, тоді воно дійде до нащадків як свідоцтво нашого часу».

Минуло 36 років, три 12-літніх цикли, і на новому витку спіралі часу на питання про те, що таке ювелірний твір, Віталій Федорович відповідає персональною виставкою в Музеї історичних коштовностей України. Його роботи – дійсно свідки часу, контакт із ними дозволяє побачити непростий, але насичений і яскравий шлях українського ювелірного мистецтва останньої чверті ХХ – початку ХХІ століття.

Віталій Федорович Хоменко народився 10 травня 1945 року в родині Федора Тимофійовича та Олександри Іванівни Хоменків у селі Великополовецьке Сквирського району Київської області.

Дружина
В.Ф.Хоменка
художниця
Олена Дроздова
під час
відкриття
виставки
«Спіраль часу».
20 жовтня 2020
року.

Після навчання в школі №110 м. Києва працював на заводі «Радар», на той час «Комуніст», де отримав перший досвід роботи з металом.

Ще в школі він любив малювати та відтворювати репродукції картин, а на заводі почав створювати художні вироби з металу: прикраси, свічники.

Його дружина, Олена Дроздова, художниця за фахом, порадила відвідати Співку художників і показати твори фахівцям. Голова Київської спілки худож-

Ескізи прикрас, створені В.Ф.Хоменком під час роботи на Київському ювелірному заводі.
З архіву В.Ф.Хоменка.

ників Михайло Миколайович Романішин ознайомився з творчістю В.Ф.Хоменка і запросив до секції декоративно-прикладного мистецтва.

На засіданнях секції панувала дружня творча атмосфера: обговорювали твори, планували виставки. Цей час був дуже плідним періодом для художника. Віталій Федорович брав участь у виставках, зокрема й в таких масштабних, як Всеукраїнська виставка декоративного мистецтва до 100-річчя від дня народження В.І.Леніна (1970 рік) та Всеукраїнська виставка на честь 100-річчя від дня народження Л.Українки (1971 рік).

Від Київської організації Співки радянських художників України (сучасна Співка художників України) Віталій Федорович отримав рекомендацію на роботу до Київського ювелірного заводу і 1 червня 1972 року був прийнятий на посаду художника - модельєра.

В 1977 році Віталій Федорович вступив до Співки художників України, а вже за рік, в 1978 році, ініціював проведення Всеукраїнського симпозиуму з ювелірного мистецтва. В рамках симпозиуму в Будинку художника (Київ) була проведена виставка, на якій твори представили митці з різних республік Радянського Союзу. Був організований лекторій, де про таємниці ювелірного мистецтва розповідали

Віталій Федорович Хоменко під час відкриття виставки «Спіраль часу». 20 жовтня 2020 року.

мистецтвознавці зі Всесоюзного науково-дослідного інституту ювелірної промисловості. Цей симпозіум можна вважати першою великою подією в ювелірному мистецтві України другої половини XX століття.

В радянські часи створювати прикраси в сріблі та золоті мали право лише державні підприємства, художникам-ювелірам дозволялося виготовлення творів в іншому металі, зазвичай в мельхіорі. Але Віталій Федорович в 1979 році отримав дозвіл створювати авторські твори в сріблі. Оскільки художника хвилював стан ювелірного мистецтва України, то у своїй майстерні в 1981 році він провів річний симпозіум по сріблу.

Разом з ним працювали Леонід Косигін, Сергій Єров, Олександр Михальянц, Олександр і Тамара Письменні, Олександр і Наталія Косенки, Юрій Федоров, Алла Погорецька та інші ювеліри України.

На основі роботи цієї творчої групи і в результаті домовленості між Віталієм Хоменком

В.Ф.Хоменко за роботою. 1980-х роки. Фото з архіву В.Ф.Хоменка

та Леонідом Лаукартом, який тоді був завідувачем Музею історичних коштовностей України, в січні 1982 року в музеї відкрилася перша виставка сучасного ювелірного мистецтва.

З цієї виставки почалося формування групи колекції «Ювелірне мистецтво України другої половини XX – початку XXI століття» в МІКУ.

В 1993 - 2001 роках В.Ф.Хоменко був головою секції декоративно-прикладного мистецтва Київської організації Національної спілки художників України. Прагнучи об'єднати художників-ювелірів, він організовував мистецькі заходи, виставки.

Особливо вагомими проектами В.Ф.Хоменка, крім виставки 1982 року в Музеї історичних

Віталій Федорович Хоменко і Леонід Іванович Лаукарт на виставці «Спіраль часу» в Музеї історичних коштовностей України. 25 листопада 2020 року.

коштовностей України, були виставки в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва: «Десять грамів мелодії» (2010 - 2011 роки), «КВАДРА міні-метал. Ювелірне мистецтво - емалі» (2014 - 2015 роки, 2018 рік). За сприяння художника-ювеліра в Національному банку України в

1995 році була проведена виставка, яка стала основою фонду-музею «Державні скарби» НБУ.

Ювелірні твори В.Ф.Хоменка зберігаються в музеях України (Музей історичних коштовностей України, Національний музей українського народного

декоративного мистецтва), Угорщини та Росії, а також в приватних колекціях в Україні, Австралії, Англії, Канаді, Німеччині, Фінляндії.

Для виставки «Спіраль часу» були відібрані 60 ювелірних творів, які представляють різні періоди творчості художника і дозволяють здійснити подорож в часі та просторі.

В гарнітурах із серії «Аборигени планети Земля» (с. 50, 51) зображено рослину гінко-білоба, яка з'явилася за добу палеозою. Настрій триумфу життя, що пройшло крізь сотні мільйонів років, підкреслений насиченими кольорами гарячої емалі та коштовними каменями.

До минулого планети художник звертається також в ювелірному творі «Мезозойські слайди» (с.47). Пейзажна яшма створює цікаву картину далекого минулого Землі.

Змінити ракурс і поглянути на час з точки зору історії дозволять прикраси з історичним підґрунтям. Браслет «Скіфія» та каблучки із серії «Антик» (с. 37) наближаються до стилістики скіфського мистецтва. Сережки «Сфінкс» (с.36) є реплікою на сережку IV ст. до н.е., знайдену Таврійською експедицією в скіфському кургані Огуз, що на Херсонщині.

Засідання секції декоративно-прикладного мистецтва в Спілці художників. Фото з архіву В.Ф.Хоменка.

Є група прикрас, які пов'язані з певним днем XX століття. Третього липня 1988 року сталася авіакатастрофа: над Перською затокою крилаті ракети збили пасажирський літак. Помилка військових, які вирішили, що то воро-

Гарнітур «Збруч». 1972 рік.

Гарнітур «Збруч».
Зворотний бік фотографії.
Фото з архіву В.Ф.Хоменка.

жий літак, привів до загибелі майже трьохсот мирних пасажирів. Переживання художника знайшли втілення в ювелірному творі – серії брошок «Агресивна перевага» (с. 34-35).

На виставці представлена група робіт, які умовно можна назвати «Пластичність форми». Динамічні композиції підкреслені самоцвітами: в брошці «Комета Галлея» (с. 31) рожевий кварц в поєднанні з перламутром та сріблом динамічної форми дає можливість уявити рух комети в космічному просторі.

Природа є потужним джерелом натхнення для художника, і захоплення природою читається в гарнітурах «Літній» (с. 21), «Ранкові луки» (с.20), «Червень» (с.24), «Блакитний ставок» (с.33), «Липовий цвіт» (с.32-33).

Ювілейна виставка В.Ф.Хоменка названа «Спіраль часу» з двох причин. По-перше, є брошка з однойменною назвою (с.19). По-друге, через те, що таку форму має ДНК. Творчість талановитої людини, як спіраль ДНК, передає наступним поколінням програму розвитку, щоб в часі залишилося найцінніше, щоб з цим найціннішим рухалися вперед нащадки.

Спіраль часу

*Колись до Всесвіту ескіз
Робив Великий Архітектор.
Зібрав всі лінії поблиз,
Галактикам позначив вектор
І... відпустив на волю світ...
Все закрутилося навколо:
Секунди і мільярди літ
Сплелись в годинникове коло.
Цей танок часу підхопив
Народжений зненацька простір,
І полетів, і задзвенів:
Зламав порожнє царство млости...
Знов Архітектор на ескіз
Поглянув і ... спіраль побачив:
«Хай буде так... То не каприз,
То форму рух собі позначив!»*

Брошка «Спіраль часу».

Золото, моховий опал, демантоїди, перламутр, адуляр, діаманти.
2000-ні роки. З приватної колекції.
Brooch "Time spiral". Gold, moss opal, demantoids, mother-of-pearl,
adularia, diamonds. 2000s.

**Гарнітур «Ранкові луки» Гарнітур «Ранкові луки»
(браслет, каблучка, сережки).**

Срібло, аметисти, емаль. 1976 рік. З колекції МІКУ.
Jewellery set "Morning meadows" (bracelet, ring, earrings).
Silver, amethysts, enamel. 1976.

Гарнітур «Літній» (сережки, каблучка).

Срібло, агати, емаль. 1977 рік. З колекції МІКУ.
Jewellery set "Summery" (earrings, ring). Silver, agates, enamel. 1977.

Гарнітур «Зимова коляда» (брошка, сережки).

Срібло, агати. 1972 рік. З колекції МІКУ.
Jewellery set "Winter carol" (brooch, earrings). Silver, agates. 1972.

Брошка.

Срібло, аметистова щітка. 1974 рік.
З колекції МІКУ.
Brooch. Silver, amethyst druse. 1974.

Каблучка «Театральна».

Срібло, аметист. 1980-ті роки.
З колекції МІКУ.
Ring "Theatrical". Silver, amethyst. 1980s.

Каблучка «Пластика».

Срібло, сердолик. 1980-ті роки.
З колекції МІКУ.
Ring "Plasticity". Silver, cornelian. 1980s

Гарнітур «Червень» (серезки, каблучка).

Срібло, емаль. 1981 рік.

З колекції МІКУ.

Jewellery set "June" (earrings, ring). Silver, enamel. 1981.

Каблучки «Весна».

Золото, хризопраз,
1980-ті роки.

З приватної колекції.

Rings "Spring". Gold, chrysoprases,
diamonds. 1980s

Каблучки.

Золото, рубіни, діаманти, емаль.

З приватної колекції.

Rings. Gold, rubies, diamonds.

Каблучка «Ніжність».

Срібло, бурштин, емаль. 1984 рік.

З колекції МІКУ.

Ring. "Tenderness". Silver, amber. 1984.

Набір «Хмелю, мій хмелю» (фляжка, люлька, ніж).

Срібло, сталь, кістка, дерево. 1976 – 1979 роки. З колекції МІКУ.
Set "O my hop" (flask, pipe, knife). Silver, steel, ivory, wood. 1976 – 1979.

Кольє «Чорне і червоне».

Золото, чорні корали, рубіни, діаманти, адуляри. 2000-ні роки. З приватної колекції.
Necklace "Black and red". Gold, black coral, rubies, diamonds, adularias. 2000s.

**Гарнітур
(серезжки, брошка).**

Золото, кубічний цирконій.
1980-ті роки. З приватної колекції.
Jewellery set "Tenderness".
Gold, cubic zirconiums. 1980s.

Каблучка.

Золото, рубін, діаманти.
1980-ті роки. З приватної колекції.
Ring. Gold, ruby, diamonds. 1980s.

Браслет.

Золото, бірюза, рубіни, діаманти.
1980-ті роки. З приватної колекції.
Bracelet. Gold, turquoise, rubies, diamonds.

Брошка.

Срібло, гранати. 1980-ті роки.
З приватної колекції.
Brooch. Silver, garnets. 1980s.

Брошка.

Срібло, хромдіопсид, перламутр.
1980-ті роки. З приватної колекції.
Brooch. Silver, garnets. 1980s.

Брошка.

Срібло, аметисти. 1980-ті роки.
З приватної колекції.
Brooch. Silver, amethysts. 1980s.

Брошка «Ніда».

Срібло, перламутр, хризоліт.
1980-ті роки. З приватної колекції.
Brooch "Nida". Silver, chrome-diopside,
mother-of-pearl, chrysolite. 1980s.

Брошка «Комета Галлея».

Срібло, рожевий кварц, перламутр. 1980-ті роки. З приватної колекції.
Brooch "Halley's Comet". Silver, rose quartz, mother-of-pearl. 1980s.

*Лише раз – молодим або літнім
В небі зорянім, темно-блакитнім
Ти зустрінеш комету Галлея...
Шлейф розкинувши, зоряна фея
В мандрах мчить...
Їй дороги не треба,
Ні опори, ні ґрунту, ні неба...*

*Тільки простір їй до зірки тяжіння,
Щоби знову виток і кружіння.
Хтось боїться її й проклинає,
Хтось возносить та оди співає...
А їй байдуже... Смысл - то політ
Крізь простори... Із світу у світ.*

**Гарнітур «Липовий цвіт»
(гривна, кліпси).**

Срібло, сапфірини, кубічний цирконій.
1986 рік. З колекції МІКУ.

Jewellery set "Lime blossom" (torque, clip-on earrings). Silver, sapphirines, cubic zirconiums. 1986.

Гарнітур «Липовий цвіт» (серезжки, брошка).

Срібло, хризоліти. 1986 рік.
З приватної колекції.
Jewellery set "Lime blossom"
(earrings, brooch).
Silver, chrysolites. 1986.

Брошка «Блакитний ставок».

Срібло, агат. 1986 рік.
З колекції МІКУ.
Brooch "Blue pond". Silver, agate. 1986.

Шпилька «Береги».

Срібло, перла, морська черепашка.
1986 рік.
З колекції МІКУ.
Pin "Shores". Silver, pearls, sea shell. 1986.

**Брошки із серії
«Агресивна перевага».**

Срібло, мідь, перли, емаль.
1988 рік. З приватної колекції.
Brooches in a series
"Belligerent advantage".
Silver, copper, pearls,
enamel. 1988.

Серезки «Сфінкс».

Золото. 1990-ті роки.
З приватної колекції.
Earrings "Sphinx".
Gold. 1990s.

Однієї погожої днини
Розлютилася Гера до сказу.
Була у богині вагома причина:
Цар фіванців Геру образив.
І богиня, звісно, помститься
Не своїми, чужими руками.
Перед Герою має з'явиться
Диво-Сфінга з живими очами.
У очах сміху іскорки грають,
Склала Сфінга крила за спину,
Посміхнулася щиро й питає:
«І чого ж тобі треба, богине?»
«Будеш ти на сторожі сидіти,
Щоб ходять тут боялися люди,
Щоб тремтіли дорослі і діти...
Посміхається Сфінга: «Не буду!»
«День і ніч подорожніх чекаєш,
Маєш голову їм всім морочить
Загадками, що добре ти знаєш...»
Посміхається Сфінга: «Не хочу!»
«А того, хто не зміг відгадати,
Ти відразу без жалю задушиш.
Й гору цю не смій покидати!»
Посміхається Сфінга: «Не мушу!»
Але з Герою зась сперечатись,
Фіви хоче вона покарати.
Довго й гірко плакала Сфінга,
Не хотіла Сфінга вбивати.
Та на ранок в фіванській долині
Справжні ріки криваві поллються...
Загадково всміхається Сфінга,
Тільки очі уже не сміються

Браслет «Скіфія».

Золото, срібло, діамант. 1990-ті роки. З приватної колекції.
Bracelet "Scythia". Gold, silver, diamond. 1990s.

Каблучка «Антик – 1».

Золото, хризопраз, емаль.
2000-ні роки.
З приватної колекції.
Ring "Antique – 2" Gold.
2000s.

Каблучка «Антик – 2».

Золото. 2000-ні роки.
З приватної колекції.
Ring "Antique – 1".
Gold, chrysoprase,
enamel. 2000s.

Каблучка.

Золото, хризопраз.
2000-ні роки.
З приватної колекції.
Ring. Gold, chrysoprase.
2000s.

Серезжки «Па».

Золото, перламутр, сапфіри, бірюза. 2000-ні роки.
З приватної колекції.
Earrings "Pas". Gold, mother-of-pearl, sapphires, turquoise. 2000s.

Каблучка «Кульмінація».

Срібло, золото, перламутр, рубіни, чорний корал. 2000-ні роки. З приватної колекції.
Ring "Culmination". Silver, gold, mother-of-pearl, rubies, black coral. 2000s.

Каблучка.

Золото, аквамарин, діаманти. 2000-ні роки. З приватної колекції.
Ring. Gold, aquamarine, diamonds. 2000s.

Серезжки «Балет».

Золото, перламутр, перли, діаманти, гранати, бірюза. 2000-ні роки.
З приватної колекції.
Earrings "Ballet". Gold, mother-of-pearl, pearls, diamonds, garnets, turquoise. 2000s.

Каблучка.

Срібло, перламутр, перлина, емаль. 2000-ні роки. З приватної колекції.
Ring. Silver, mother-of-pearl, pearl, enamel. 2000s.

Каблучки.

Золото, смарагд, рубін, діаманти. 2000-ні роки. З приватної колекції.
Ring. Gold, ruby, emerald, diamonds. 2000s.

Каблучка «Нереїда».

Золото, діаманти, чорна перлина. 1990-ті роки. З приватної колекції.
Ring "Nereid". Gold, diamonds, black pearl. 1990s.

Каблучка «Фламенко».

Золото, рубіни, діаманти, емаль.
1980-ті роки. З приватної колекції.
Ring "Flamenco". Gold, rubies, diamonds,
enamel. 1980s..

Браслет «Святковий».

Срібло, перламутр, гранати.
2012 рік. З приватної колекції.
Bracelet "Festive". Silver,
mother-of-pearl, garnets. 2012.

Фібули з серії «Жезли Меркурія».

Фібули з серії «Жезли Меркурія». Золото, срібло, агати, аметисти, моріон, перламутр.
2013 рік. З приватної колекції.

Fibulas in a series "Mercury's caducei". Gold, silver, agates, amethysts,
mother-of-pearl 2013.

Каблучка «Дует».

Золото, діаманти, сапфіри, берил, емаль. 2000-ні роки.
З приватної колекції. Ring "Duet". Gold, diamonds, beryl, enamel. 2000s.

Брошка «Осінні етюди».

Срібло, опал, гранати. 2012 рік. З колекції МІКУ.
Brooch "Autumn etude". Silver, opal, garnets. 2012.

Осінній парк

*Сонячні плями траву золотять,
Листя і миті у вирій летять -
В неба кришталю й високу блакить...
В покої рух прохолодний тремтить.
Сон – це не смерть. Засинай, щоб проснутись,
Знову весною у світ повернутись.
Але це потім, колись, не тепер...
Нині поспи, відпочинь від химер.*

Брошка «Вода, що тече».

Срібло, аметисти, опал. 2013 рік. З колекції МІКУ.
Brooch "Running water". Silver, amethysts, opal. 2013.

Вода, що тече

*Вальсу ритм тримає пара,
Колискову плаче хмара.
Перший сніг танцює містом –
Крок легкий, тут ноти твісту.
Що ж звучить, коли танцює
Та вода, яка тамує?...
Увертюра джерела
У струмок перетекла.*

*Тема розвитку зазнала:
Річка пісню заспівала.
Все воді тій до снаги,
Заквітчала береги.
Звук цвіте – оркестр, фанфари!
Гімн життя!
Квітучим – слава!*

Кольє «Коктебель».

Срібло, галька, гранати, перли.
2017 рік. З приватної колекції.
Necklace "Koktebel". Silver,
pebble stone, garnets, pearls. 2017.

**Кольє
«Мезозойські слайди».**

Срібло, яшма, гранати.
2018 рік. З приватної колекції.
Necklace "Mesozoic slides". Silver,
jasper, garnets. 2018.

**Кольє
«Світанкова молитва».**

Золото, смарди, діаманти,
рутиловий кварц.
2019 рік. З приватної колекції.
Necklace "Dawn prayer".
Gold, emeralds, diamonds,
Venus's-hairstone. 2019.

**Гарнітур «Пам'яті Маршака»
(сережки, каблучка).**

Золото, діаманти, гранати. 2018 рік. З приватної колекції.
Jewellery set "In honour of Marshak" (ring, earrings).
Gold, diamonds, garnets. 2018.

Гарнітур «Аборигени планети Земля» (кольє, сережки).

Золото, срібло, топази, гранати, діаманти,
емаль. 2012 рік. З приватної колекції.
Jewellery set "Earth aborigines" (necklace, earrings).
Gold, silver, topazes, garnets, diamonds, enamel. 2012.

Гарнітур «Аборигени планети Земля» (кольє, сережки).

Золото, срібло, цитрини, гранати,
емаль. 2012 рік. З приватної колекції.
Jewellery set "Earth aborigines" (necklace, earrings). Gold, silver,
citrines, garnets, enamel. 2012.

«Time Spiral» – DNA Helix

Date: 20.10.20 – 20.12.20

Organiser: Museum of Historical Treasures of Ukraine.

Venue: MHTU, hall #9, display cases ##7 and 8.

Curator: Iryna Udovychenko, Senior Scientist
in «History of Jewellery Art in Ukraine» Department
(iryna_udovychenko@ukr.net , +38 050 276 4114)

Starting on October, 20, 2020, the Museum of Historical Treasures of Ukraine holds a solo exhibition of the artist-jeweller **Vitaliy Fedorovych Khomenko** titled “Time Spiral”.

V.F.Khomenko (1945) is a famous Ukrainian artist-jeweller and enamelist. From 1972 to 1976 he worked as an artist at Kyiv Jewellery Factory. In 1977 he joined the National Union of Artists of Ukraine. In 1978 V.F.Khomenko initiated an All-Ukrainian Jewellery Symposium with the participation of both Ukrainian artists and artists coming from some other Soviet republics. This symposium is considered to be the first remarkable event in the development of Ukrainian jewellery art in the second half of the 20th century.

In 1982 Vitaliy Khomenko and Leonid Laukart, who headed the Museum of His-

torical Treasures of Ukraine back then, initiated the first exhibition of the jewellery items produced by modern artists. The exhibition was held on the premises of the museum. Thanks to the exhibition the development of the collection titled “Ukrainian Jewellery Art in the Second Half of the 20th – Early 21st centuries” began. The museum has 14 jewellery items made by V.F.Khomenko.

From 1933 to 2001 V.F.Khomenko headed the section on decorative arts in Kyiv organization of the National Union of Artists of Ukraine. He arranged a number of cultural events and exhibitions. In addition to the above-mentioned exhibition in the Museum of Historical Treasures of Ukraine V.F.Khomenko’s most significant projects were exhibitions titled “Ten Grams of Melody” (2010-2011) and “QUADRA Mini-Metal” (2014-2015, 2018).

They were held in the National Folk Decorative Art Museum.

Jewellery items produced by V.F.Khomenko are owned by museums in Ukraine (the Museum of Historical Treasures of Ukraine, the National Folk Decorative Art Museum), Hungary and Russia as well as by private collectors in Ukraine, Australia, the UK, Canada, Germany and Finland.

The exhibition “Time Spiral” features 60 jewellery items, which allow you to take a trip through time and space.

The jewellery set “Earth Aborigines” is dedicated to Ginkgo biloba, the tree, which started growing on our planet 270 mln. years ago in the Paleozoic era. The triumph of life, which has flourished for millions of years, is emphasized with highly saturated colours of heat enamel and precious stones.

The items having some historical context – the earrings “Sphinx”, bracelet “Scythia” and rings in a series “Antique” – allow you to change your perspective and look back at the past from the point of view of history. You can also see a group of items, which are associated with one particular day of the 20th century, namely July, 3, 1988, when there was a plane crash: a passenger jet was shot down with cruise missiles over the Persian Gulf and 290 people died in that crash. The jewel-

ler’s feelings were translated into a series of brooches “Belligerent Advantage”.

The exhibition also features a group of items which may be referred to as “Plasticity of Forms”. Their vigorous plastic compositions are accentuated with gems, for instance, the brooch “Halley’s Comet” has a rose quartz combined with mother-of-pearl and silver. The precious metal looks as if it is liquid and this form gives the possibility to envisage the motion of a comet in outer space.

Nature also inspires the jeweller and his sincere admiration is reflected in jewellery sets “Summery”, “Morning Meadows”, “Blue Waters” and “Lime Blossom”.

The commemorative exhibition of V.F.Khomenko is titled “Time Spiral” for two reasons. Firstly, there exists a brooch of the same name. Secondly, human DNA has a similar form. The creative works of a talented person, like a DNA helix, transmit the development programme to the next generations so that the most valuable things remain and the descendants are able to evolve having these valuables.

Відкриття виставки «Спіраль часу»

20 жовтня 2020 року

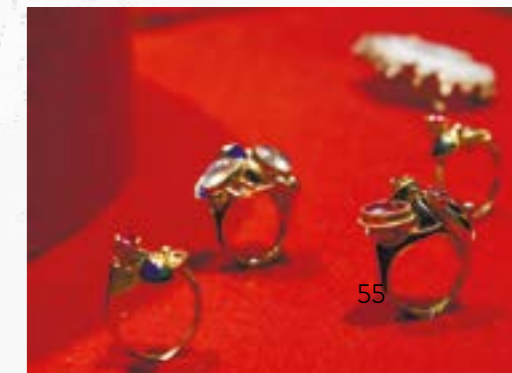
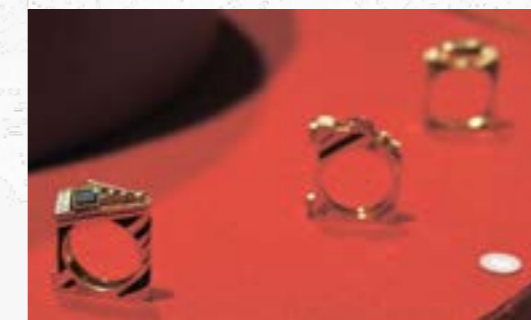
З виступу В.Ф.Хоменка:

«Буває так: у художника з'являється ідея... Він починає над нею працювати, не жалкуючи часу: днів та ночей. Ця творчість для багатьох може бути незрозуміла і нецікава. Але творець знає, що він надсилає свою ідею, свої філософські пошуки, втілені у творі, майбутнім колегам по цеху, пошуковцям, які його зрозуміють, розшифрують думку, прочитають його пророцтво.

Не треба звертати увагу на структурні перепони, вони тільки заважають бачити світ об'ємним, багатограничним...

Творчість – це послання з минулого у майбутнє. Не прогай час! Зафіксуй ту шпаринку, яка є між минулим та майбутнім...

Альбом
СПІРАЛЬ ЧАСУ

Ювілейна виставка художника-ювеліра
Віталія Федоровича Хоменка

Фотографії експонатів: Д.Клочко
Фотографії з відкриття виставки: В.Сидорова
Дизайн: Ю.Єжель
Вірші: І.Удовиченко с. 18, 31, 44, 45
О.Дударева с. 36

Підписано до друку 22.03.21
Цифровий друк
Умовно-друкованих аркушів 3,5
Тираж 100 примірників
Зам. №21-25

ТОВ «МАЙДАН»
61002 Харків, вул. Чернишевська, 59
Тел.: (057) 700-37-30
E-mail: maydan.stozhuk@gmail.com
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 1002 від 31.07.2002 р.